



ГОДИНА II.

БРОЈ 7.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ,
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 16. ФЕБРУАРА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПРЕДЛОГ

за уредбу о умјровљењу стално намештених чиновника код народно-црквених митрополитских и епархијских власти, професора српске православне богословије, српских православних гимназија у Срем. Карловцима и у Новом Саду, професора српских вероисповедних учитељских школа и учитеља и учитељица српских вероисповедних виших девојачких школа и о мировинском фонду за те чиновнике и особе учитељског звања.

ГЛАВА I.

Општа опредељења.

§. 1. Стално намештени чиновници код митрополитских народно-црквених и епархијских власти, професори српске православне богословије, српских православних гимназија у Срем. Карловцима и у Новом Саду, професори српских вероисповедних учитељских школа, учитељи и учитељице српских вероисповедних виших девојачких школа, могу, ако су потпуно задовољни уветима прописанима у овој уредби, захтевати за себе, своју удовицу, и сирочад или мировину или васпитну припомоћ из основаног овом уредбом фонда.

§. 2. Мировину или отпавнину наведеним у §. 1. чиновницима, професорима, учитељима и учитељицама, удовицама чиновника, професора и учитеља, и васпитну припомоћ њиховој сирочади одређује на образложени предлог њихове претпостављене власти саборски одбор по овој уредби.

§. 3. Као мерило за одређење мировине или отпавнине служи:

- а.) број година службе,
- б.) величина последњих урачуњивих берива.

§. 4. У године службе рачуна се у опште непрекидно служење код једне од у §. 1 наведених власти или завода, почињући од дана, кад

је ко у службу ступио. То неказује сваки званичним декретом или сведоштвом од своје претпостављене власти.

Учитељима горе наведених завода рачуна се код одмеривања мировине и оно време, које су након потпуног оспособљења као наместни учитељи непрекидно у служби провели.

У случају, да се који српски народни вероисповедни учитељ или учитељица постави за учитеља или учитељицу на који од у §. 1. наведених наставних завода или звања, урачунавају му се године службе проведене у учитељском звању, ако за све те године припадајуће пристојбе накнадно уплати. (§§. 30. тачка а.) и 34. и 35. ове уредбе.)

§. 5. Код урачуњивања континуитета службе не сматра се иста прекинутом:

а.) у стању суспензије пробављено време, ако је после довршене истраге дотичник невиним проглашен;

б.) на допусту пробаљено време од једне године;

в.) време, које је ко провео као расположив услед преустројства дотичног звања или завода.

У стању мира, за тим преко једне године на допусту или у стању расположивости без фактичнога службовања пробављено време не може се урачунати у године службовања.

§. 6. Код установљења мировине имају се поред редовне сталне плате, коју је уживао дотични чиновник, професор, учитељ и учитељица у последњој години, урачунати још и сви пето-односно десетогодишњи доплатци.

Напротив пак особни доплатци, станарина, паушал за путовање, накнада за огрев и остали

разни припадци не могу се при установљењу мировине у рачун узети.

Изузимају се ипак допундбени (особни) доплатци, који су у допуну пређашње више плате побирани, те се овакови доплатци имаду при установљењу мировине у рачун узети.

§. 7. Право на мировину или отпавнину губи онај:

а.) који се својевољно одрекне своје службе;

б.) који самовластно напусти своју службу, па је ни онда не наступи, кад га претпостављена власт позове на то под претњом, да ће службу изгубити;

в.) који је због каквог кажњивог дела осуђен на губитак службе, или је тај губитак законска последица, скопчана с таквим осуђењем;

г.) који се дисциплинарним путем отпусти из службе;

д.) који се исели из аустро-угарске монархије у страну државу;

е.) који је починио такво дело, ради којег би био отпуштен из службе, а не може се против њега ни казниено ни дисциплинарно поступати зато, што се је сам убио, или што је побегао, или ма из каквога другог разлога; но у таквим случајевима треба да надлежна дисциплинарна власт изрекче: да би био дотичник из службе отпуштен.

У случајевима набројеним у тачкама в.) г.) д.) е.) има се већ одмерена и у течај стављена мировина обуставити.

Ако се отпуст истом онда изрекче, кад је већ дозвољена обскрба удовици или сирочади, тада има стечено право ових остати нетакнуто.

(Наставиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

ПРВИ ПОЗДРАВ МИХАЈИЛА,

Божјом милости епископа карловачкога, костајничкога, петрињскога, Лике и Крбаве, приморских градова Сења и Ријеке:

ПРЕЧАСНОМ СВЕШТЕНСТВУ ОБОЛЕГА РЕДА И ЉУБАЗНОМ СТАДУ СВОМ!

(Наставак.)



После толиких вјекова узалуднога лутања човјека у намјери да сазна праву истину, после толиких патња у невољама и биједама сваковрсним, што их донесе залуталога човјека растровани живот правствени, засину науке

Христове небеско пезаходимо сунце, просувши своје животворне благе зраке по свем свијету Божјем.

Ту с неба донесену науку, која одговарајући тачно и задовољавајући на питања живота даје знање које не пролази, тјешти и умирује ојађено срце пелажним

обећањем живота без смрти, запечатио је оваплоћени Син Божји крвљу драгоцјеном. А за што? питаће когод између вас, љубазни моји!

Да ли је та наука, која подиже из незнања и пропасти моралне свијет, могла и може бити противна свијету том? Не. Али опет била је, била против свијета тога. Та то каже божанствени учитељ сам: не мните јакo придоух коврeци мирз на земљу: не придоух коврeци мирз но мечз — (не мислите, да сам ја дошао да донесем мир на земљу; нијесам дошао да донесем мир него меч). (Мат. 10, 34.) Заиста Син Божји дошао је међу нас грешне људе, не да освети и утврди вјерске заблуде свијета и вјера тадашњег; не да похвали и поласка богомрским страстима људским. Не. Дошао је он, да разори на лажи, празновјерици и неправди основану „цркву“ позваних и непозваних вођа и старешина народних, да ју разори и да трeми дeнии сазда на истини и правди вјечној цркву Божју.

Дошао је да пробуди у срцима људи свијест о високом поријеклу и достојанству њиховом и да их учини од робова синовима Оца небеснога, назначивши и високу цијел живота човјечјег. (Мат. 5, 48.)

Дошао је да покаже шта је вјера и каква је у ње моћ, којом не само да се цијеле болести и праштају гријеси него... аце и горк речете дигниса и керзиса вк море, вдетз (ако и гори речете, дигни се и баци се у море, биће). (Мат. 21, 21.)

Дошао је да проповиједа у сред мржње и злобе, пакости и неваљалства људског не нову, али давно заборављену науку о љубави, која позива себичност људску, да се одрече себе, да не чини неправде, но да чини добро и по цијену највећу.

Дошао је да збаци силне и охولة, да подигне смирене и понижене (Лука 1, 52) дошао је да проповиједа сужнима шпшциниe. слијешима прозркниe да испцијели сокршeнныа сердцеиз (Ис. 61, 10); дошао је да пробуди и ојача наду на помоћ Божју, на добрих дјела награду вјечну.

Да, наука Христова проповиједајући нови живот позивала је свијет, да се одрече и својих вјерских заблуда и својих мислих али неваљалих наука; позивала га је

да се одрече себе. У том и јест она више истакнута противност међу науком том и свијетом тадашњим. Из противности настаде борба, која се свршила смрћу Христа Божјег. Но та смрт, којом је погажена и уништена паклених сила моћ, дала је живот вјечни, којег смо и ми срећни причесници.

Љубазни моји! Како смо срећни ми, што тога новог живота науку и проповијед слушати можемо. Како је милостив Отац небески, што је и нас удостојио, да будемо синови Његови, цркве Његове чланови!

Може ли за нас бити светије од лијене наше вјере православне, кад знамо, да је то вјера Богом откривена, Божјег а не људскога ума дјело.

Може ли за нас бити шта милије од добре мајке наше цркве Христове, која примивши нас у своје окриље пита душу нашу небеском пићом; од цркве Христове, за коју јуначки наши ђедови пролијеваху потоке драгоцјене им крви своје? Не, заиста не!

Кад вјера наша православна, коју исповиједаху наши оци као што и ми исповиједамо, није дјело људи, него је откривење Бога самога, онда она као таква не потпада нити може потпасти промјени и измјени каквој.

Не ћемо ми дакле дирати у ту светињу наших прађедова и нашу тим више, што је то изријечно забранила црква као Богом одређена чуварица и непогрјешива учитељица науке Христове. Кидати и рушити ограде те вјерске, које црква подиже, значило би стављати се над цијелу цркву, а дјело Божје поправљати умом човјечјим. То би било право одступништво, претешки гријех који се казни проклетством вјечним. — Ја не сумњам ни мало, љубазни моји, да свештеници свијесни казују народу свом всю вољу Божију (Дјян. 20, 27). Знаду они да је то прва дужност њихова, јер „како могу разумјети непознату науку аце не кто наставитз ма“ (Дјян. гл. 8, ст. 31.), а познавање воље Божје први је услов спасења нашега. Кад дакле не би поучавали свештеници народа свога, били би противници спасења његова. Но сачувај нас Боже и саме помисли на то; страшна је она и ужасна!

Проповиједајући ријеч Божју, свеште-



ници Христове цркве не могу а да не пестакну и особито не нагласе, како је вјера без дјела мртва, да она сама не може спасти никога, да је, до душе, потребно и добро вјеровати, но није доста, јер „и вѣры вѣрѣхъ“ (Јак. 2. 14—19), те као што је тијело без духа мртво, тако да је и вјера без дјела мртва. А дјела та, којима се оживљава и засвједочава вјера наша у Бога, треба да су плод чисте љубави хришћанске, без које, и „ако и језике човјечје и анђелске говорим, онда сам као звоно, које звони, или прапорац који звечи. И ако имам пробоштво и знам све тајне и сва знања, и ако имам сву вјеру да и горе премијенштам, а љубави немам, ништа сам. И ако раздам све имање своје, и ако предам тијело своје да се сажеже, а љубави немам, ништа ми не помаже.“ (1. Кор. 13. 1—3) Љубав је дакле, љубавни моји, животворно начело, које здружено с вјером препорођује свијет. То је она сила неодољива, која побјеђује и најљуће непријатеље наше. (Рим. 12. 20. 21.) С тога, кад идемо у цркву, свету Богомољу нашу, пођимо с љубави и из љубави хришћанске, а не из пукога обичаја и навике пугсте, или да нас виде људи. (Мат. 23. 5.)

Сваки нам покрет и поглед у светом храму Божјем, треба да изражава љубав нашу према светињи мјеста, на којем смо — светињи Богослужења, у којем учествујемо срцем и душом, — светињи ликова, што нам благим погледом својим са икона освешених блаже болове срца и душе. Том љубави задахнути не ћемо ми од храма молитве чинити храм за разговоре празне о стварима земаљским и сујетним. Не. Ми ћемо ѡложити попечени: житейскоѳ да можемо цара небеског дочекати и пратити љубављу чистом и из те љубави рођеном молитвом тихом, а за здравље и напредак свој и својих, срећу овога и блаженство онога свијета — свију људи. Тим и таким дјелима љубави показаћемо, да вјера наша није мртва и да исповиједање те вјере није само оштети и оштнами, него од срца и срцем.

Кад проникне та чиста, небеска љубав срца свију нас, не ће бити онда несугласица, сваће па и „неодољиве мржње“ међу супрузима хришћанским. Не ће бити непо-

слушности и невјерства жениног, нити немарности, објести и суровости мужевље. Биће онда мира и слоге, напретка и задовољства међу брачним друговима, који освешеном везом заједничкога живота приказују тајанствену везу Христа — жениха са црквом — невјестом његовом, нити ће ико од људи моћи и смјети разлучити ежѳ Богъ сѳчета. А како ће тек благодатно да утиче такав на љубави основани и љубави хришћанском проткан живот брачних другова на подмладак њихов! — Да ли има гдје веће и трајније среће на свијету но што је она у обитељи хришћанској? Ко да не осјети сву силу истине те, да је у обитељи извор благодатања народа! Ако љубав влада између родитеља и дјецѳ, ако дјѳца поштују и слушају родитеље своје, а родитељи пазѳ и негују, подижу и васпитавају у духу хришћанском дјѳцу своју, онда је срећа неизбјежна посљедица одношаја таких, и с обитељи том и таком срећна је околина сва, друштво, народ и држава цијѳла. Обитељ таква пристаниште је тихо, у које се склања са страстима људским узбурканѳ пучине јавнога живота уморени раденик и старатељ обитељи цијѳле, — да одмори клонулу снагу и прибере нову за пов напоран рад. Обитељ је така огњиште топло, на ком се чува искра народњѳга предања о прошлости лијѳној и загријевају биједама и бригаама којекаквим укочене жилѳ народног живота. Таковј обитељи не може наудити спољашња несрећа, чланови те обитељи не очајавају због немаштине и неудаћа других, нити има силѳ, која би могла сломити дух, кога испуњује вјѳра и љубав хришћанска и из њих поникло поуздање у заштиту и помоћ Божју. Но како је с обитељи оном, која нема љубави те, која спаја непрекидљивим везама родитеље с дјѳцом и дјѳцу с родитељима. Нема ту вјѳре у промисао Божји нити наде у заштиту и помоћ његову. На шта је посљедица тога? Непослушност дјѳце према родитељима, вријећање ријѳцима па онда и дјѳлом родитеља својих с јѳдне, немарност, небрига и сурово понашање и поступање родитеља с дјѳцом с другѳ стране; јѳдно и друго рађа растројством потпуним тако, да од обитељи као слике рајскога живота постаје сјѳдините сваковрсних порока и она-

шина: вјечитога незадовољства, роптања против Бога и од Бога установљеног поретка у свијету и т. д. Може ли друштво, народ, држава, коју сачињавају такве обитељи, бити напредна и срећна? Заиста не!

Па може ли у друштву људском бити икакве воље озбиљне и за срећу народну подигнуте установе, која би дошљела жељени успјех, кад епонови тога народа, по-текавини из нехришћански васпитаних кру-

гова, не могу да се загрију за више идеале народа свога и пошну до онога степена свијести о дужностима својима, што се и једно и друго подиже, чува и његује на огњишту праве духом Христовим задахнуте обитељи. И најбоље установе не помажу ту, кад нема свијести, озбиљне воље, која прегоријева све и љубави хришћанске, која сматра сва оумети криви, да се постигне највиша цијел. —

(Свршаће се)

ЕПАРХИЈСКИ И ОКРУЖНИ ПРОПОВЕДНИЦИ.

(Настављ.)

А што данас свештенство слабо проповеда, доста немарно, а по готову и никако „не врши учитељске службе“ своје, томе је — између другог — и то узрок, што многи свештеник-парох осећајући се немоћним да пред верне, пред своје слушаоце изађе „са високом и надговорљивом ријечи људске премудрости“ — што се, узгред буди речено, данас од проповедника и тражи — устручава се пред њих изаћи као „простак у ријечи“; немогући их хранити храном — по свом и људском мњењу и уверењу — јаком и снажном, не ће да им даје ни обичну, просту и лаку храну.

Најобичнија, најпростија, но за то ипак снажна и јака храна, коју свештеник-парох — који „није највештији у учењу“ — може давати својој пастви, својим вернима, јесте: тумачење недељних и празничних јеванђеља. Јеванђеља су та већ по себи проста, јасна и разумљива, а при том корисна и поучна. Са једном две ли речи проширити и разјаснити поједина места истих јеванђеља, а у смислу и духу учења црквеног и с обзиром на прилике и потребе пастве и верних — па ето ти лепе, поучне, снажне проповеди, која „ако је и проста у ријечи, али у разуму није.“

Но сво ћу ти, драги читаоче, и овде допустити: признаћу и рећи ћу, да има и таквих свештеника-пароха, који ни такве хране пастви давати у стању нису, који ни такве најобичније и најпростије проповеди саставити нису кадри.

Па и опет има помоћи! И опет свештеник може вршити „учитељску службу“ своју, може проповедати!

Али пре него што бих ти на ово одговорио, приметити морам: да ако из богословије изађе и у свештенство уђе и такав човек, такав „невјежа“ — онда је то јадно и жалосно! То је онда лоша сведоџба за богословију, која човека са обичним природним, здравим разумом није могла или хтела ни толико спремити, да најобичнију и најпростију проповед саставити и изговорити зна и може!

А сад да ти одговорим, где је у том случају помоћ.

Но мени можда не ћеш хтети веровати, за то ћу пустити пека ти на исто одговори човек и свештеник од мене и знањем и звањем бољи и виши.

„Учите младеж у школи, учите народ у сваковрсном саобраћају с њиме, а особито неизоставно проповедајте у храму Божјем сваке недеље и празника. Не морате сачињавати научних беседа, не морате се много бринути о краспоречивим изразима, није баш нужно ни да сами сачињавате из своје главе духовне беседе. Тумачите и казујте садржај науке спаситељеве и апостолске просто и разговетно, додајте овима сходне времену и околностима поуке за живот, за које можете довољно градива наћи у списима православних архијереја и извршних духовних писаца наших. Ено вам и штампаних проповеди у књигама најбољих



духовних писаца православних епископа и свештеника, па узмите те проповеди у руке, изберите сходне за ваш говор и читајте проповед из књиге, ако вам је тешко или неугодно на памет научити. Није срамота за свештеника да проповед из књиге чита, ал је грдна срамота и велика грехота недељом и празником народ без духовне хране остављати, своје верне добру неучити, за њихово се душевно спасење нестарати!“

После ових, тако лених и скроз истинитих речи нити хоћу, нити могу што даље говорити; само бих ти, драги читаоче, препоручио, да набавиш од кога — ако већ и сам немаш — „Хришћански Весник“ за год. 1883. и да ту „пастирску посланицу“ у изводу целу прочиташ, јер је од почетка до свршетка лепа, истинита и поучна.

„На даље — вели г. Јеремић — материјал проповедништва је огроман, многостручан и разноврстан, а у свакој врсти једнако важан, а особито према приликама, у којима се паства налази. Али један свештеник може бити врло вешт, пријатан и успешан у историјском, други у литургијском, трећи у догматичком, ал незгодан у полемичком или моралистичком материјалу.“

Горњим речима „једног православног епископа“ одговорено је и на овај навод и узрок г. Јеремића. Крећем ли се на пољу историјском, литургијском и догматичком по све слободно, ја ћу ступив на поље полемичко и моралистичко позвати свога брата у помоћ, узећу њега за путовођу. Или владам ли и располажем ли довољним и потребним материјалом само у једној врсти проповедништва н. пр. историјској, а у свима осталима врстама не, то ћу у нужди и потреби узети и позајмити проповеднички материјал, а баш и саму проповед од оног брата или старијега свога, који га има и од кога узети могу.

Можда ћеш ми хтети пребацити, драги читаоче, што оно браним и утврђујем, што се и не обара нити пориче: што доказујем, да свештеник мора проповедати; а то г. Јеремић и не пориче.

То је истина. Али си ти чуо, да г. Јеремић тврди, да свештеник није у стању проповедати, бар сви свештеници не, јер нису „рођени за вештину — за проповедништво“.

А са том тврдњом морали смо бити на чисту и видити: стоји ли или не. Па онда. Ти си чуо, да г. Јеремић „установу епархијских проповедника“ препоручује за то, што њу „захтева потреба и религиозно-верска и наравствена цел“; међу тим сам ти ја рекао, да се захтеву те потребе и те цели и данас задоста учинити може и без те „установе“.

Можно, да сам у наслову погрешно, да сам у наслову рећи требао: „О задовољењу потребе и религиозно-верске и наравствене цели“. Но кад већ писам, нека је тако; главно је то, да сам те овим чланком рад уверити о својој тврдњи.

Говорећи о томе, да се „захтеву потребе и религиозно-верске и наравствене цели“ задоста учинити може — наравно, да сам морао говорити о првом и најближем задовољачу тога „захтева“ — о свештенику парохије. А у колико свештеник-парох не би био у стању, да својом „учитељском службом“, својом проповеђу потпуно задовољитом „захтеву“, тој „потреби“ и то у извесним приликама и случајевима — у толико су нужни данашњи „окружни и епархијски проповедници“.

„Свештенослужитељи дијеле се на три степена: епископски, пресвитерски и ђаконски. По степену своје ђакони немају никакве власти у цркви, него су зависни у свему од епископа и пресвитера“. („Прав. цркв. право“ §. 71. стр. 266. и 270.)

Дакле од три степена свештенства, или тачније свештенослужитеља — два само степена имају власт у цркви, а то су: степен епископски и пресвитерски.

Црквена власт дели се на три гране: 1.) власт учења; 2.) власт свештенодејствовања; и 3.) власт пастирства или управљања. („Прав. цркв. право“ §. 53. стр. 219.)

Видели смо већ, како стоји други степен свештенства, а то је пресвитерски са својом влашћу, а имено влашћу учења. Чули смо на име, да „у непосредну душе-старатељску службу пароха спада: 1.) да проповиједа свагда у цркви, а нарочито недељом и празником.“

Да видимо сад како је са том влашћу — учења — код првог степена свештенства, т. ј. код епископског степена.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У §-у 92-ом „Прав. цркв. права“ расправљају се „права и дужности епархијских епископа“.

Ту се наводи: „Епископ је врховни учитељ у својој епархији. Као такав њему је повјерено, да проповиједа хришћанску истину и да је свугдје шири. Проповијед дакле, као што саставља најодличније право епископа, тако је исто и једна од првих дужности. Њему припада у свој пуноћи право проповиједања у својој епархији, и од њега потиче власт, коју свештеници имају да проповиједају, тако да обишавши епископа и без његова знања, нико не може да у цркви проповиједа... б.) Ради религиозног образовања он проповиједа у главној цркви или сам, или ако је запријечен, неко усљед његовог овлашћења, а у парохијским црквама наређује за то или односне парохе или шаље нарочите проповиједнике“. (Стр. 345—346.)

Епископу дакле спада у дужност проповедати по целој епархији његовој. Али како му је то немогуће, то „он проповиједа у главној цркви“; а по осталој епархији, односно „у парохијским црквама“ своје епархије врши он ту дужност своју — посредно и „наређује за то или односне парохе“ — наравно у редовним приликама, а у изванредним приликама пак „шаље нарочите проповиједнике.“

Као што видимо: „учитељску службу“ или проповедничку дужност врши епископ посредно, а свештеник-парох непосредно; за то и рекох, да је свештеник-парох први и најближи задовољач „захтеву потребе и религиозно-верске и наравствене цели“.

А ко су и какви су ти „нарочити проповиједници“, које епископ „шаље у парохе“

хијске цркве“ и то у извесним и нарочитим приликама?

У §-у 95-ом „Прав. цркв. права“ говори се о „окружним црквеним надзорништвима“, или друкче о окружним протопресвитерима.

Окружни протопресвитери нису засебан свештенички степен, они спадају у степен пресвитерски, а разликују се од осталих пресвитера својом већом влашћу, коју имају као „намјесници епископски“.

„Правне дужности окружних надзорника“ — односно протопресвитера — деле се на троје: на „правне дужности које се тичу: 1.) учења; 2.) свештенодејствовања; и 3.) црквено-управног живота“.

Међу „правне дужности“ окружних протопресвитера „које се тичу учења“ спада следеће: „1.) да пазе, да ли се свугдје у повјереном им округу чува у чистоћи православна вера, 2.) да ли парохијски свештеници проповиједају сваке недјеље и сваког празника, и да ли проповиједају по духу православне цркве... 6.) најпослије, да при свакој посјети округа поучавају и јавно у цркви и на другим зборовима, како народ, тако исто и свештенике“. (Стр. 363—364.)

Дакле и дужност окружних протопресвитера јесте: поука, проповед; и ту дужност своју имају они вршити и обављати не само у својој цркви и међу својим парохијанима, него и по свима оним парохијским црквама, које спадају у њихов округ. Дужност поуке, проповеди имају они по парохијским црквама свога округа обављати увек приликом „посјете округа“; а дужни су „15.) редовно један пут, а и два пута на годину похађати све парохје свога округа“. (Правне дужности окруж. протопресвитера односно „црквено-управног живота“ стр. 365.)

(Свршиће се.)

О СРЕЋИ.

Проповед Ђуре Страјића, свештеника Сентомашког.

Све на свету, што је око нас, све је то мање више за човека загонетка вечита. И ако човек умом својим и одгоњене по коју појаву природну, одмах иза

ње наплати на незнање, иза ког се још веће тајне крију. — Умље људско блуди по свемиру васионском и на послетку ничице пада пред тим величанством!

Али што је најчудније: сам човек, који

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

је себи најближи и најдражи — он је сам себи загонетка највећа. Тај господар земље, који руши дрвље и камење, за живота силан — после смрти је ништа! Како то? Одкуда је човек и какав је живота му смер? Какви су то покретачи његова срца и душе, што изазивају срећу и несрећу људску, која је у толиким песмама опевана и исприведана у милионима књига? Ко ће да протумачи мисли и осећаје људске, да им даде правац и ослонац — ко ће да протумачи и проникне битисање и опредељење човека?

Та се питања намећу мисаоном човеку сваки дан, али камо тога, да на њих одговора да?

Сва научна испитивања не могу да нас задовоље — и само је један разагнао ту вековну таму и то за то јер је био Бог!

Из Назарета Галилејског добисмо кључе којима отворисмо тешке двери незнања и двоумице, и света вера Христова је луч, који нас је обасјао, и ми прогледасмо....

Добисмо прилике, да проучимо сами себе, душу и срце своје; да видимо какви смо и какви треба да смо; да уредимо стално и као што треба одношаје наше на земљи и тиме утремо себи пута на небеса, да будемо еретни и овога и онога света.

„Да будемо сретни!“ Каква драг лежи у тим речима за сваког човека! Та реч „срећа“ прирасла је свакоме за срце; о њој највише говоримо, грозничаво је тражимо и све бисмо дали да је постигнемо. „Тако ми среће!“ куне се човек, кад хоће да убеди кога о истинитости својих речи, из чега се види: да му је срећа идол земаљски. Сви гледају у срећи круну живота и кад год бисмо је хтели метнути на главу, измакне нам се — сви је траже, а не налази је готово ни један!

Па у чему је та срећа? Можда у богатству. Колико има људи у великим палатама, окружени сјајем, па су много несретнији од оних, који у колебама живе — срећа дакле не лежи у новцу. Да ли је срећа у сили? „Свака сила за времена, а невоља редом иде“, вели пословица. Је ли срећа у власти и достојанству? Ту је опет велика дужност и одговорност, непрестани немир у срцу — и ту среће нема. Да ли

у браку, у породици? Ту је брига за кућу, жену и децу; горка жалост за изгубљеним чедом. Да ли је сретан самац, кога нико не љуби, који мора у случају болести и старости неговање за новац да купи? Све то још никако није срећа. — Па где је она и како да се нађе?!

Бадава ми тражимо срећу у спољашњем свету и у ономе што није у нашој власти — тамо је не ћемо наћи. Срећа је сакривена у нама самима а наћи је можемо само сјајним лучем, који сам мало пре споменуо — светом нашом вером православном.

Проучавајући свет и прилике у њему, видећемо, да ништа није новина ни првина — све је то тако било и биће са малим изменама. Само се ми мењамо, и у назорима и у осећајима својим, ми смо јако настали — и у томе лежи извор незадовољства и несреће наше. Ми се не равнамо по способностима нашим и околностима у којима се налазимо, него по нашим жељама, које врло често немају границе. Што који човек више жеља има, тим их је теже задовољити и тим је даље од среће своје. — Деца имају најмање жеља, задовоље се са свачим; тугу своју забораве брзо, и за то су најсретнија. Ако се не обратите и не будете као деца, рекао је Спаситељ, не ћете ући у царство небесно.

Из овога се види јасно: шта је срећа и како се до ње долази. Није срећа у слави, сили и богатству, него у смишљеном и задовољном срцу, које потпуно појми своју задаћу и случајне незгоде протумачити и подносити зна. Сваки човек имаде не само права своја, него и дужности и обавезе, па кад то двоје у склад доведе, кад постигне равнотежу између душе и тела, сагласност између себе и савести своје и осети потпуни душевни мир и спокојство — тада је дошао на животворни извор, који се срећом зове.

Помислиће гдекоји: сви се ми бринимо за будућност и патимо услед тога, па каква ми је то срећа! — Без борбе нема победе, без бриге нема среће. Предузимаш неко племенито дело и бориш се за њ; унапређујеш породицу своју, радиш неуморно за домовину, за човечанство; гинеш за веру и народност своју — зар то није путеви

среће? „Док се човек дима не надими, не може се ватре нагрјети.“ Без бриге, борбе, среће нема! — Или је зар срећа перадити ништа, небринути се ни за што и очекивати: да ти се све испуни, што замислиш и да све само од себе иде по твојој вољи! То не може бити, па и кад би било, пре би човека учинило несретним. Жељама не би било краја, све би постало излишно, досадно и човек би био — жив сахрањен, не радећи ништа — заиста несретан.

Но има људи — и то врло много — који не могу да дођу до те висине и да посматрају живот и прилике са тога становишта — не могу поред свега тога да буду „сретни“.

Али нека се сете мученика са Голготе, који се као Бог патио — за нас недостојне. Нека проуче четири стуба небесна, четир јеванђелиста Христова и Апостоле његове, па ће на свакој страни светога писма уочити: како ће не само појединац, него сви срећу своју наћи. Који је слаб и немоћан, па не може да изведе оно, што и сам види да је добро и на срећу његову — нека се оружа хришћанским врлинама и постаће јаки и срећа његова изостати неће.

Нека се оружа вером, вера ће га спасти; и кад клоне, вера ће га подићи и у тешкој борби сретан ће да буде, јер ће чути у себи глас: „Устај, живи, бори се, не клони“ — „вкра твоа спасетъ тв“

Нека се оружа љубављу хришћанском — у љубави је извесна срећа, јер и сам је Бог љубав. Љубав ствара и одржава, љубав чини сретним и најнесретнијег сиромаха; она зближује убога и богата: „по том ће сви познати да сте моји ученици, ако узимате љубав међу собом.“ (Јован 13. 35) И макар какве невоље да наиђу, ма какви удари да нас задесе, ми ћемо гледати срећу нашу у љубави божјој, која никад не вене: „ко ће нас раставити од љубави божје? Ни смрт ни живот, ни анђели ни поглаварства, ни силе, ни садашње ни будуће, ни висина, ни дубина, ни друга каква твар.“ (Рим. 8. 35. 38. 39).

Љубав рађа мир а без мира нигде среће

нема: „Ако је могуће, будите у миру са свима људма.“ (Римљ. 12. 18.) учи свето писмо. Ето и опет богодане стазе, која срећи води. Тешко опоме, који жели среће себи и својима а мира нема — тај проповеда несрећу варајући и себе и друге. Мир је залога среће, немир је несрећа извесна и за народ и за појединца. „Носите бремена један другога.“ (Гал. 6. 2.) вели апостол, указујући нам, како се до мира долази. Где је љубав и мир, ту је слога, ту су врлине хришћанске и грађанске, ту је права срећа и у кући и у друштву; — где тога нема, ту се помаља несрећа раздвајајући крвну браћу и чеда божја, ту од среће ни помена нема.

Св. Писмо вели: „Ако се међу собом кољете и једете, гледајте да један другог не истребите.“ — „~~Ице дрѣвѣ дрѣга угрызаете и сикдаете: блюдитеся да не дрѣвѣ ѿ дрѣга истреблени вѣдете!~~“ (Гал. 5. 15).

Каква мудрост и каква поука за све људе и народе! А баш за оне, који желе добра и среће и себи и роду своме, опомена је ово велика.

Не мислимо сувише о себи, о своме срцу и својој памети, па ћемо бити сретнији. Не радујмо се туђој несрећи, ако желимо да нам срећа на врата закуца. Обуздајмо наше страсти, подрежимо крила зависти нашој, измеримо добро снагу и величину своју, па тек онда мислимо о срећи и то: какву срећу ми заслужујемо. Та какви смо сами, така ће нам и срећа бити: цветамо ли ми, цвета нам и срећа; ако смо жалосни — жалосна нам срећа. Не тужимо се дакле много на несрећу нашу, јер смо је врло често сами заслужили.

Па када знамо, да смо заиста сами „ковачи среће своје“, тражимо је онако, како ћемо је наћи — то дугујемо себи и деци нашој. И, ако ми лутајући за таптинама светским срећу промашимо, отварајмо бар очи деци нашој, стварајмо у њима чист и непомућен поглед на живот и на људе, те да им уштедимо сузе, које ми пролисмо и да им се не отрује млађано срце а с њиме и вредност целог живота.

И говорећи вам данас о срећи, ја вам је желим свима од срца и вама и вашима на дому; желим вам је и као син народа нашег и као свештеник ваш.

Проучимо један другог, зближимо се и разумимо се; љубимо се и загрлимо се — те да можемо и ми једном рећи: „Добра нам је срећа, помог'о нас Бог!“ Амин.

ЦРКВЕНЕ ДУХОВНЕ ПЕСМЕ

ЗА ВРЕМЕ

УСКРШЊЕГА ПОСТА.

Стихира на стиховње у недељу сиропусну.

Засјала је, о Господе, Твоја
Веља милост и благодат нама,
Засјало је просвећење људи!
Сад је време пријатно и благо,
То је доба кајања за грехе!
Дела таме нека се одбаце,
А узмимо светлости оружје,
Те да тако пребродимо целу,
Сву пучину великога поста
И тридневан дочекамо тада
Ускре нашег Спаситеља Христа,
Који свагда избавља нам душе!

На пређеосвећеној литурђији.

У место херувимске песме.

Сад небеске — анђеоске — силе
С нама скупа невидљиво служе,

Јер улази цар славе, и ето,
Погле, жртва — савршена тајна
Свечано се диже и обнаша!
Па ходите у љубави, вери,
Приступите, да будемо тиме
Причасници вечнога живота
И у њему добијемо део!

После причасног стиха.

Увек ћу Те да узносим, Боже,
Да у свако благосиљам време!
Твоја хвала у моји је усти!
Окусите од небесног хлеба
И из чаше живота — од светог
Тела, крви Христове, што вечно
Жиће даје — и видите, како
Благ је Господ, — нека Му је слава!

У стихове сложио

Иван М. Поповић.

ВОЂЕЊЕ МАТРИКУЛАРНИХ ЗАПИСНИКА.

(Наставак.)

І ЗАПИСНИК КРШТЕНИХ.

Ако је рођено дете незаконито, онда се у рубрику детињих родитеља убележи само мати детиња, т. ј. убележи се име, презиме, стање, занимање и вероисповест детиње матере, а уз то још, ако је мати неудата девојка — и име, стање и место пребивања њезиних родитеља. Место, где би се имао убележити отац детињи, треба оставити празно, а у дотичну рубрику треба уписати, да је дете ваибрачно, или незаконито.

Отац таковога незаконитог детета уписује се тек онда, ако у нарочитој, пред два сведока истављеној изјави лично призна, да је он отац детету, или ако буде судским

путем проглашен за оца дотичнога детета. И у једном и у другом случају има свештеник ту околност у примедби матр. записника крштених прибележити на пр. овако: „Н. Н. молио је да се убележи као отац детета,“ или „На основу судске пресуде Н. суда (датум и број) уписује се Н. Н. као отац детета.“

Ако мати роди дете у браколоству, онда се отац детињи не уписује ни онда, баш кад би то и желно.

Близанци се не смеју у матр. записник крштених у једну заједничку рубрику под једним текућим бројем убележавати, већ свако дете добија у записнику крштених свој посебни текући број, те се код сваког

детета сви потребни податци (ма били савним једнаки) имају потпуно и дословце исписати, односно убележити.

Особиту бригу треба полагати на тачно убележавање имена и презимена крштенога односно његових родитеља. У нас има и сувише случајева, да родитељи детињи имају у обичном, приватном животу са свим друга презимена, различита од оних, која им се придају у јавном животу. С тога свештеник, нарочито, ако је у општини још непознат, треба добро да испита: које су права имена и презимена детињих родитеља, те да у матр. записник уводи само права имена и презимена — јер свака, у погледу имена и презимена учињена погрешка може да буде од недогледних последица. Ако свештеник из свога домовног протокола, или из пређашњих матрикуларних записа, не би могао тачно да сазна име и презиме детињих родитеља, а при том се не би могао ослоњити ни на исказе бабице и кума, или на сведоштво суседа и познаника детињих родитеља — треба од детињих родитеља да потражи крштена им писма, или њихову, од надлежне политичне области остављену т. з. „завичајну сведоштво“, па из тих званичних исправа, да се увери о њиховим именима и презименима.

Да не би једни и исти родитељи имали деце, која су под једним и истим именом крштена, те да та околност не би служила за повод каквој забуни — свештеник треба да саветује кумове, да деца једних и истих родитеља не дају једна и иста имена. Ако родитељи и кумови не би тај савет никако хтели примити, свештенику не остаје друго, него да задовољи жељу родитеља и кумова, али за разлику под једним именом крштене деце једних и истих родитеља, мора иза имена раније крштеног детета ставити реч „старији“ или „старија“, а иза имена касније крштеног детета — „млађи“ или „млађа“.

Ако је тајну крштења над дететом свршио свештеник, онда мора у дотичну рубрику, где је реч о стројитељу тајне крштења, својеручно потпуно и дословце уписати своје име, презиме и карактер — п. пр. Петар Поповић парох, администратор или капелан, а никако само: П. По-

повић, и без исписа свога свештеничког карактера.

Но питање је: ко ће испунити рубрику, у којој је реч о стројитељу тајне крштења онда, када над дететом тајну крштења није сам свештеник извршио, већ је по великој каквој нужди дете крстила можда бабица, или друго које неосвећено лице? Као што је познато, наша догматика дозвољава, да у случају преке нужде може поворођено дете и бабица или ма ко други од световних крстити. То бива онда, када је новорођено дете слабачко, те се је бојати, да не умре некрштено. Таково, по нужди од бабице или другог кога световног лица извршено крштење — ако је правилно изведено — не може свештеник понављати, јер дете се сматра крштеним, ако га је и бабица или друго које световно лице крстило. У таквом случају дакле стројитељ тајне крштења није свештеник, већ други неко. По томе онда у рубрику, где је реч о стројитељу тајне крштења, не може доћи име свештениково, већ име онога лица, које је тајну крштења над дететом фактично извршило. Ако је дакле поворођено дете по нужди морала бабица крстити, онда се у рубрику записника крштених, у којој је реч о стројитељу тајне крштења, уписује име и презиме саме бабице. Наравно ако такво дете живо остане, има свештеник накнадно над њим извршити тајну миропомазања — те онда у исту рубрику уписује свештеник и своје име, као стројитељ тајне миропомазања.

Последња је рубрика у записнику крштених остављена за разне примедбе, те се у ту рубрику убележава све, што се односи на крштено лице, а што је при том од битне важности, а нарочито:

а.) ако се у записнику крштених не налази посебна рубрика, у коју би се убележила смрт крштенога лица — онда се то убележи у рубрици „примљчање“;

б.) у исту рубрику убележава се свака исправка матр. записа, но увек с позивом на датум и број налога надлежне духовне власти, која је исправку паредила;

г.) нарочито се у ту рубрику убележава промена презимена и накнадно легитимисање

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

некојега детета, које је као незаконито крштено.

На завршетку ове расправе о записнику крштених треба да проговоримо још о томе: да ли се мртворођеца деца имају убележавати у матр. записник крштених?

Имајући у виду, да се записник, о коме је реч, зове записником крштених и да се по томе у исти записник убележавају само крштена деца, — излазило би, да мртворођену децу, у колико нису крштена, не би требало у записник крштених убележавати. Па ипак није тако — јер државна власт налаже свештенику да и мртворођену децу убележава у матр. записник крштених, и ако таква деца, као мртворођена, нису могла крштена бити. Разлог је томе тај, што и мртворођена деца могу имати утицаја на грађанско-правне одношаје њихових родитеља. Свештеник већ из искуства зна, да државна власт прибирајући сваке године статистичне податке о кретању народа, иште рачуна и о мртворођењу

деци. Већ сам назив „мртворођено“ казује, да ту у један мах постоји и случај рођења и случај смрти — и свештеник мора са оба та случаја рачунати. Он мора и рођење и смрт мртворођепог детета у дотични матр. записник увести. Рођење таковога детета (и ако дете као мртворођено није могло бити крштено) убележиће у матр. записник крштених, а у исти мах случај смрти истога детета убележиће у матр. записник умрлих. Питање је само: како ће свештеник убележити у матр. записник крштених такво мртворођено дете, кад исто није крштено, те нема ни имена?

Одговор је: Рубрике, у којима је реч о крштењу, мирономазању, имену, куму и стројитељу тајне крштења, имају у таквом случају остати празне и непопуњене, а убележава се само дан појаве мртворођепога, за тим пол(род) и законитост или незаконитост мртворођепога, и најзад се убележе још податци, који се односе на родитеље и бабицу таковога детета, а у рубрику, где би имало доћи име крштенога — стави се: „мртворођено.“

(Свршиће се.)

СТАТИСТИЧНИ ПОДАЦИ

О ПРАВОСЛ. ВЕРОИСПОВЕДНИМ ШКОЛАМА, УЧИТЕЉИМА, УЧИТЕЉИЦАМА И УЧЕНИЦИМА У ПРОТОПРЕСВИТЕРАТУ АРАДСКОМ.

По народности	Број вероисповедних школа				Школских дворана	Учитеља	Учитељица	Свега	Станова	Земље	Број правосл. за школу способне деце						Број шксле полазеће правосл деце.					
	мушких	женских	мешовитих	свега							од 6 до 12 год.			од 12—15 год.			од 6—12 год.			од 12—15 год.		
											мушке	женске	свега	мушке	женске	свега	мушке	женске	свега	мушке	женске	свега
Српских	10	9	15	34	34	24	10	34	30	105 ланаца 10230	2208	2029	4237	736	741	1477	1760	1290	3050	299	231	580
Романских	2	1	4	7	7	6	1	7	7	9 ланаца	601	591	1192	166	224	390	510	341	851	81	138	219
Свега	12	10	19	41	41	30	11	41	37	114 ланаца 10230	2809	2620	5419	902	965	1867	2270	1631	3901	380	419	799

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Као што се из горњег исказа види, има у арадеком протопресвитерату за школу способне срп. прав. деце од 6—12 година свега 4237, и то: 2208 мушке и 2029 женске деце. Од тих полазе школу 1760 мушких и 1290 женских, свега 3050. Мушке деце не полази 448 а женске 739; према томе мушка деца полазе школу 84·7^о %, женска 63·5^о %, укупно пак деца од 6—12 полазе школу 74·6^о %, а то је сразмер, који нас гласно опомиње, да ту још има много шта поправљати и чинити, па да се похађање школе поправи.

Од 12 до 15 година има за школу способне деце 1477 и то: 736 мушке и 741 женске; полазе пак школу свега 580 и то: 299 мушке а 281 женске а сразмерно мушка 41^о %, женска 38^о %, укупно 40^о %.

Романске деце има од 6—12 год. за школу способне свега 1192 и то: 601 мушке а 591 женске; походе пак школу свега 851 и то: 510 мушке а 341 женске, сразмерно пак 85^о % мушка, 57·6^о % женска, а укупно 71·5^о %.

Од 12—15 година има за школу способне

деце 390 и то: 166 мушке а 224 женске; походе пак свега 219 и то 81 мушке а 138 женске, сразмерно пак 48^о % мушке, 64^о % женске а укупно 56^о %.

Као што се види дакле у похађању повторне школе Романи су нас знаменито претекли — а биће да је и нашој деци потребна опетовна настава, бар толико, као и романској деци.

Српских учитеља има 24 а учитељица 10, свега учитељских снага 34; романских пак 6 учитеља и 1 учитељица, свега 7 учитељских снага.

Приметити нам ваља, да је у општинама: В. Ст. Миклушу, Сараволи и Фенлаку још status quo, где Срби и Романи заједнички цркву имају, по школе засебно издржавају. Ово је једина епархија (темишварска), где нема ни једна комунална школа, но су све вероисповедне.*

У Сиригу 8. (20.) фебруара 1892.

С. П. Ј.

*) Колико је нама познато, нема ни у будимској епархији ни једне комуналне, односно покомуналне школе. Уреди.

И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Долазак високопреосвећеног Господина Епископа Никанора у Темишвар, и његов дочек.) После посвећења високопреосвећеног Епископа Никанора Поповића дуго и жељно се изгледало на његов долазак. Имали смо дакле времена, да му спремимо дочек као што се пристоји и месту овом, и високом достојанственику црквеном.

И зајета улазак његов у Темишвар, и дочек његов у Темишвару био је величанствен.

Још пре доласка високопреосвећеног Епископа-Дијецезана нашег, све је било спремно, само се очекивало, да нам нани Преосвећени обзнани дан и време свога доласка, како би се благовремено позвати могло свештенство и српске црквене општине да преко својих изасланика учествују при дочеку том.

На брзојавну вест Његовог Високопреосвештенства, управљену на пречасног Господина Кузмана Станића, проту Темишварског, да дана 4. фебруара влаком преко Сегедина пре подне у 10 часова стиже Високопреосвећени у Темишвар, сазвана је духовна седница, где је брзојав висо-

копреосвећеног Епископа Никанора прочитан и наређено, да се за тај дан позове свештенство и црквене општине, а уједно, да се долазак његов обзнани и овоместној како римокатоличкој духовној, тако и милитарској власти, и свима осталим овоместним корпорацијама, и да се умоле, да дочек преосвећеног нашег Епископа-Дијецезана, присуством својим увеличати изволе.

Већ у полак девет часова тога дана, стојало је пред српском црквом и двором владичанским 40 спремљених батара на расположењу разним депутацијама, које су спремљене биле да се до колодвора извезу, и ту високог путника дочекају и поздраве, а осим тога било је до двадесет приватних батара.

Улица главна, кроз коју ће ова господска свита са нашим високим гостом проћи, била је тробојкама окићена.

Портанска ограда са једне и друге стране, била је сва са зеленим јеловим и боровим гранама и тробојкама украшена; изнад портанске кације стојао је у великом формату Епископски грб — окићен мањим заставама.

Изнад врата при уласку у женску цркву подигнут је од тробојне материје свод, а испод њега са златним великим писменима писане речи: „Благословен грјади во имја господње.“

У самој цркви били су зидови са једне и друге стране окићени најлепшим и најфиније израђеним српским ћилимовима, између којих Епископски и државни грбови на изменце између два мања барјачића намењени бехе. Тако исто владичански сто са десне, и престо мајке божије са леве стране, беху окићени разним екзотичним цвећем.

Тако је било у цркви. А како је било у двору владичанском? — Испод капије свод и зидови беху окићени тробојном материјом и екзотичним цвећем, а тако и зидови уз степенице до преобља; само пак преобље и ходник беху окићени такођер најодабранијим екзотичним цвећем.

Све ово не да се тако описати, као што се даје очима видити; доста да је публика пре један дан врвила да се нагледи те красоте.

Кад сам вас, драги читаоци, увео у српску цркву и у двор српског владике Темнишварског, и у духовној слици приказао окићене просторије те, хајде да се за часак вишемо и до колодвора, да и ту видимо, како ће дочекан бити српски владика.

Е, брате, — ту ти се искупила сама госпоштина, свечано обучена у саму свилу и кадиву, окићену сребром и златом.

Ту ти је варошко представништво са својим градоначелником на челу; ту су ти представници јупанијски са својим поджупаном на челу; ту су ти представници краљевске табле, и краљевског суда; ту су представници порезног и поштанског звања, представници адвокатске коморе, и најпосле и представници српске црквене, — градске и фабричке општине.

А међу тим, шта је на путу са нашим жељно изгледаним великодостојником црквеним?

Пред њега излазе општине и на свакој станици дочекују и поздрављају га одушевљено са радостним ускликом „живно!“ — а великодостојник излази пред њих и благосиња их са изразом захвалности на уредном дочеку.

А ево, — са прве штације чује се сигнал, да се влак кренуо пут Темнишвара.

На тај знак, сва госпоштина изађе и заустави се на перону, жељно изгледајући кад ће се из даљине влак указати.

Но не потраја дуго, ал' се зачу звиждаљка, и док си длан о длан ударио, влак се на колодвору заустави.

Сад се указа високи путник и знаком шашира из даље поздрави кићену свиту која му истим знаком одпоздрави са бурним ускликом „живно!“; ту на перону поздрави га градоначелник варошки г. Др. Карл Телбие у име представништва града Темнишвара и осталог грађанства, као великодостојника црквеног и грађанина Темнишварског, са најурднијим изразом, на мађарском језику, на ком се поздраву високи гост на истом језику захвали по своме урођеном му својству лено и језгровито.

Пошто се преосвећени Епископ пријатељски руковао са појединим члановима присутне пратње његове, допраћен буде у салон првога реда, где су га дочекали чланови српске црквене општине, градске и фабричке, са г. Дром Бранком Стефановићем, председником исте на челу, који преосвећеног Епископа-Дијецезана у име предвођених црквених општина по своме даровитом беседништву у кратко, ал' језгровито поздрави; њему је преосвећени такођер одпоздравио, и на пријатељско-урдном дочеку захвалност своју изјавио.

За тим је Преосвећени сео на одређени за њега батар и праћен многобројном пратњом кренуо се пут вароши а у исто време дат је у унутрашњости вароши пред црквом стојећем свештенству и народу телефонски знак, да се свита са колодвора кренула, на који знак загрмише милозвучна звона како на српској, тако и римокатоличкој цркви.

Пред српском црквом стојала су школска деца на броју 40, у чираке и рипиде обучена, а свештенство у црквеном орнату, и изасланства срп. црквених општина из дијецезе, са осталом овоместном публиком, разне вере и народности, очекујући жељно и нестрпљиво, да виде новог владика једни, а други да га по дужности дочекају и поздраве.

Није дуго за тим потрајало, а прве кочије пролетише, а за њима друге зауставише се пред црквом, на којима отворише се врата, а на врати указа се високи достојник црквени, преосвећени Епископ Никанор, кога свештенство и сав народ са бурним и дуготрајним поздравом „живно“ поздрави.

Пошто је за тим преосвећени огрнуо епископски плашт, и узео жезал архијерејски, допраћен је уз појање спасовског тропара у цркву,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

www.dioje.rs ушао у свети олтар и целивао свето еванђеље и часну трапезу, а за тим изишав из олтара, стао на амвон и уз појање „тон деспотин“ благословио народ, и сишав доле заузео је место у своме архијерејском столу.

По свршеној молитви, поздравно је високопреосвећеног г. Епископа пречасни г. прота темишварски Кузман Стајић беседом, коју ћемо у овом листу приказати. По свршеној беседи његовој је Његовом Високопреосвештенству посвећено, бурно и дуготрајно „живно!“

На овај поздрав изговорио је преосвећени г. Епископ беседу, у којој је изјавио захвалност на тако усрдном дочеку.

Жао нам је, што нам та беседа није до руке дошла, ал толико можемо о њој казати, да је била пуна духа и песничког полета и да је дирнула у најљепшија осећања побожних мисли и родољубивих осећања тако, да је у више пута, са дуготвајним и одушевљеним одзивом „живно“ прекидана била.

Пошто је Преосвећени беседу своју свршио, и од присутних са громким „живно“ одоздрављен био, стао је на амвон и благосиљао народ, а за тим је уз појање „тон деспотин“ од свештенства и многобројног народа из цркве одирањен у његову Епископску резиденцију, где га је дочекало дванаест у бело обучених довојница у предсобљу, које су пред њим цвеће просипале, и руку му пољубиле, које је г. Епископ благословио са изразом: да буду живе и здраве!

На врати при уласку у његове собе, дочекао је новог Епископа, преосвећени г. Епископ вршачки Нектарије, те су се обојица поздравили и пољубили.

По малом одмору, представиле су се Његовом Високопреосвештенству разне корпорације и свештенство овим редом: прво, српско а за тим романско свештенство; за овима свештенство римокатоличко и унијатско; после лутеранско и евангеличко, а за тим општина јеврејска са својим рабинером на челу.

За овима његовали су представници околних војничке управе; представништво ововарошког магистрата са својим градоначеоником, чланови епархијске управе сва три одсека; из околних представништво жупаније; краљевске табеле; кр. суда; порезног и поштанског, као и брзојавног звања; управитељи гимназије и осталих реалних и других учевних завода, и заступници адвокатске коморе и т. д.

Желимо високопреосвећеном господину Епископу нашем, да овде у средини нашој а у своме високоме достојанству, нађе радости и задовољства, мира и спокојства, и да проведе дане своје старости у најповољнијем здрављу! — С.

— (Одликовање.) Стеван Кирић, парох фелдварски, председник тамошње црквене општине и члан административног одбора епархије бачке, одликован је од Његове Светости г. патријарха Георгија — црвеним појасом. Честитамо на заслуженом одликовању!

ЧИТУЉА.

— († Аксентије Белеслијин.) парох тисасемиклушки, преминуо је у очи св. Три Јерарха о. г. напрасном смрћу у својој парохији и у кругу своје многобројне породице. Покојник се родио у Сиригу (код Сегедина) од матере Тоде и оца Максе 13. марта 1833 год. Породица Белеслија (од старине из некога Белеса, а — лија показује да је негде у турским крајевима) је врло разграната у Сиригу. Аксентије свршио је основне школе у својем родном месту, гимназију у Сегедину. Будући од сиромашних родитеља патии се много, особито док је био у доњим разредима, био је више гладан него сит. Много пута би тако гладан отишао са својим такође гладним друговима у порту па би ту из свега гласа певали, а Сегединци су већ разумевали тај знак те би им донели да једу. У горњим разредима издржавао се од кондиција па је још и оца свога помагао. Кад је пошао 1856 год. у Вршац на богословију, дао му је отац 50 фор. на три године те се тако морао опет латити кондиција. Имао је особито леп глас и био је редак појац и певач. Свршивши 1858 год. богословију одмах се ожени и по том га започи темишварски владика Самујило Маширевић. Од 1858 год. био је 18 година капелан у Тиса-Ст.-Миклушу код свога таста Стевана Фирићаског. Кад овај умре, укни се једна парохија те он оста капеланом још 4 године. После смрти другог пароха 1880 једногласно га изабере општина за пароха и као парох је ту умро у 62. години. Покојник је био тихе нарави те се није мешао у јавне послове, али када требаше, свагда је отворено исповедио своје начело и увек је био уза своју паству. Био је необично добра срца — сушта доброта. Са својега поштења, доброте и због својега лепога служења и појања парохијани су га веома пошто-

вали и волели. На погребу је многи Семиклушани уздану: Како ћемо сада без нашег доброг господина? Оставио је за собом леп пород и ма да је 22 године капеланисао, од уста је својих откидао и школовао децу те им отворио очи. Најстарији син му беше учитељ (умр'о пре годину и по), други је парох, трећи доктор права, четврти довршује богословију, пети учи технику у Пешти а шести је гимназиста 5. разреда, једна кћи је учитељица а две још неудоњене. Био је то поштен и добар човек, савестан слуга олтара божјег, брижљив родитељ и ваљан син свога народа. Заслужио је, да му буде лака она црна земља и леп спомен у народу!

О Г Л А С И.

Е. Нр. 817. ех 1891.
К. 643.

СТЕЧАЈ

На упражњено парохијско место II. класе у *Срп. св. Петру*.

Компетенти имају своје молбенице до свршетка фебруара 1892. г. потписаној конесаторији поднети.

Из конесат. седнице држане у Темнишвару 17. (29.) децембра 1891. год.

2—3 Епархијска Конесаторија темишварска.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место *пароха у Череву* са платом IV. разреда овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конесаторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до краја фебруара 1892. овамо поднети.

Из седнице конесаторијалне у Карловци 17. (29.) децембра 1891. држане.

3—3 Архиепископска Конесаторија.

СТЕЧАЈ.

На упражњено *парохију у Прогару* са платом VI. разреда овим се стечај расписује, с тим, да

ће изабрани на то место парох поред редовних парохијских берива уживати још и 200 фор. годишње приномећи из јерархијског фонда.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конесаторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до краја фебруара о. г. овамо поднети.

Из седнице конесаторијалне у Карловци 17. (29.) јануара 1892. држане.

3—3

Архиепископска Конесаторија.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место *пароха у Лазам* са платом V. разреда овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конесаторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до краја фебруара о. г. овамо поднети.

Из седнице конесаторијалне у Карловци 17. (29.) јануара 1892. држане.

3—3

Архиепископска Конесаторија.

СТЕЧАЈ.

На упражњено место *пароха у Бешки* са платом V. разреда, овим се стечај отвара.

Који желе место то добити, имају своје ваљано устројене молбенице, ако су из стране епархије путем своје надлежне конесаторије, иначе путем надлежног им протопресвитера до краја фебруара 1892. овамо поднети.

Из седнице конесаторијалне у Карловци 17. (29.) децембра 1891. држане.

3—3

Архиепископска Конесаторија.

Наше пошт. претплатнике опомињемо и умољавамо да нам новац што скорије пошљу — да не би припуђени били обустављати им лист.

Администрација „СРПСКОГ СИОНА.“

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књишара В. Валожика у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књишари и штампарији **Браће М Поповића** на главној цијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS